

**Monrad:** Det er kun et Par Bemærkninger, jeg skal tillade mig at gjøre. Der findes i Lovudkastet ikke Spor af, at Niemes det med Bestemmelsen om Skolefonden paa nogen Maade skulde være, at man skulde gaae ud paa at lægge Capitaler op; men der kunde paa den anden Side vistnok ikke være det Mindste iveien for, at der blev givet en udtrykkelig Bestemmelse om, at t. Ex. ingen Paaligning maatte finde Sted for at lægge Capitaler op. Det er en almindelig Benævnelse, her er brugt, som betyder, om man vil, en Kasse, hvor Indtægterne komme ind i og Udgifterne gaae ud af; den vil jo vistnok faae en Capital derved, at den overtager Skolelærerehjælpekassens Capitaler; disse ere de eneste Summer, som jeg kan skjønne, at den kommer i Bestielse af, og de ere ikke af betydelig Størrelse. Foraauidt det er bemærket, at Skoleraadet skulde staae i samme Forhold til Skoledirectionen, som Rigsdagen staaer til Regjeringen, da troer jeg, saavidt jeg har opfattet Lovforslaget, at det er netop det, som det tilsigter; thi, naar man undtager visse Lovbestemte Udgifter, nemlig Alderstillæg og Pensioner, saa udfordre alle de andre Udgifter Skoleraadets Samtykke, og man maa derfor see at komme overeens med dette ved at give efter i visse Stykker, for i andre Stykker at kunne faae det, man ønsker. Hvis der skulde være Noget i Lovforslaget, som strider imod denne Hovedanskuelse, da kan jeg ikke troe, at der kunde være nogen Betænkelighed ved at faae det ændret. Der er gjort Bemærkninger med Hensyn til de forandrede Bestemmelser om Kaldsretten, og om den Indflydelse, Lovforslaget tilsigter at give Kommunen i saa Henseende. Som jeg troer, har Sædvanen i Kjøbstæderne udviklet sig saaledes, at Skolecommissionen yttre sig over de indkomne Ansøgninger og udtaler, at den vil helst have den, men hvis ikke den antages, om da den eller den maa foretrækkes og saa fremdeles; Skoledirectionen vælger da blandt de Ansøgende den, som skal have Kaldet. Efter hvad Ministeriet yttrede, kan jeg imidlertid ikke troe Andet, end at der ikke vel kan være Noget til Hinder for at give denne Indflydelse en bestemt Skikkelse, dersom man skulde ønske det. Jeg troer

forøvrigt, at denne Ret til at yttre sig har en overordentlig stor Betydning i det hele administrative Maskineri, og Embedsmændene paa de forskjellige Trin holde ogsaa med stor Iver og Nidskærhed over denne Ret; og paa den anden Side forekommer det mig ogsaa, at man her har lagt megen Vægt derpaa, idet man har sagt: hør dem for Guds Skyld ikke om det, lad dem ikke yttre sig om det, indhent ikke Erklæringer fra dem. Jeg troer derfor, at denne Ret til at yttre sig i og for sig har en meget stor Betydning og efterhaanden vil vinde en bestandig vorende Indflydelse. Vilde det saaledes ikke have en stor Betygning for Menigheden, dersom man sagde: Der maa ikke bortgives nogetsomhelst Præstekald, uden at Menighedsraadet — eller Sognesforstanderskabet, hvis intet Menighedsraad kunde dannes — havde yttret sig; vilde man ikke erkende, at deri var et stort og betydeligt Fremskridt, og at denne Yttringsfrihed i mangfoldige Tilfælde vilde faae en ikke ringe Indflydelse? Jeg maa saaledes troe, at den selv i den noget mere ubestemte Skikkelse, som den har i Lovudkastet, vil have en ikke ringe Indflydelse, men jeg kan, efter hvad der er yttret af Ministeren, heller ikke troe andet, end at der fra hans Side ikke vil være Noget til Hinder for at give Forslagsretten en mere bestemt Skikkelse, en saadan, som giver større juridisk Garanti, dersom man nemlig frygter for, hvad jeg ikke antager er Tilfældet, at der skulde være en saadan væsentlig Forskjel imellem den Mening, de communale Autoriteter i Kjøbstæderne, og den, Autoriteterne paa Landet have om dette Forhold. Den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) har anset over, at der vedblivende efter dette Lovudkast var en Forbindelse imellem Tjenesten i Kirken og Tjenesten i Skolen, og han har i saa Henseende anført en Historie om en Mand, der kom til en Provst og indledede en Samtale med denne. Jeg må nu bemærke, at Skolelærernes religiøse Anskuelser vistnok maae have en overordentlig stor Betydning, ikke just paa Grund af Tjenesten i Kirken, thi der vil han dog uden Ansøgning kunne udrette den ham paahvilende Tjeneste — det skulde da være meget stærkt frem-